

VẬN DỤNG MÔ HÌNH LỚP HỌC ĐẢO NGƯỢC TRONG DẠY HỌC NHẪM PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM CHO SINH VIÊN SỰ PHẠM NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC TÂY NGUYÊN

Nguyễn Thị Ánh Mai¹, Bùi Thị Tâm¹

Ngày nhận bài: 11/7/2022; Ngày phản biện thông qua: 23/8/2022; Ngày duyệt đăng: 24/8/2022

TÓM TẮT

Hoạt động trải nghiệm được xây dựng trong Chương trình giáo dục phổ thông 2018 có vai trò vô cùng quan trọng đối với sự phát triển nhân cách toàn diện của học sinh. Phát triển năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học đang là yêu cầu cấp bách đối với các nhà trường đào tạo sư phạm. Lớp học đảo ngược là một hình thức dạy học được sử dụng phổ biến trong đời sống giáo dục hiện nay. Bài báo khẳng định tầm quan trọng của mô hình lớp học đảo ngược trong dạy học phát triển năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm cho sinh viên sư phạm ngành Giáo dục Tiểu học; sự phù hợp của mô hình lớp học đảo ngược với thực tiễn dạy học, chỉ rõ quy trình dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược và đưa ra một số định hướng để thực hiện hiệu quả mô hình lớp học đảo ngược trong dạy học phát triển năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm cho sinh viên sư phạm ngành Giáo dục Tiểu học tại trường Đại học Tây Nguyên.

Từ khóa: *lớp học đảo ngược, hoạt động trải nghiệm, năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm, sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học.*

1. MỞ ĐẦU

Những năm vừa qua, giáo dục nước ta có những đổi mới mạnh mẽ nhằm hướng đến nâng cao chất lượng và hội nhập với giáo dục quốc tế. Điển hình là Chương trình giáo dục phổ thông 2018 được áp dụng thể hiện rõ nét sự đổi mới trong giáo dục, trong các nội dung đổi mới đó có nội dung về hoạt động trải nghiệm (HĐTN). Chương trình giáo dục phổ thông 2018 đưa hoạt động trải nghiệm thành hoạt động giáo dục bắt buộc, là nội dung thực hiện thường xuyên với thời lượng 105 tiết/năm. Quá trình hướng dẫn triển khai chương trình đã khẳng định: HĐTN ở tiểu học là hoạt động giáo dục nhằm phát triển kinh nghiệm sống cho học sinh, giúp học sinh có cơ hội được vận dụng những kiến thức trong nhà trường để giải quyết các tình huống trong cuộc sống. Hoạt động trải nghiệm có vai trò vô cùng quan trọng trong quá trình phát triển nhân cách toàn diện cho học sinh tiểu học.

Để thực hiện tốt các HĐTN trong chương trình giáo dục phổ thông hiện hành thì năng lực của đội ngũ nhà giáo là hết sức quan trọng, trong đó phải kể đến năng lực tổ chức các HĐTN vì trong chương trình giáo dục phổ thông mới HĐTN là một hoạt động giáo dục bắt buộc đối với các cấp học hiện nay.

Lớp học đảo ngược là một mô hình dạy học mới có ý nghĩa quan trọng trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay, chưa được đề xuất trong các nghiên cứu về phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học (GDTH).

Do đó, ứng dụng mô hình lớp học đảo ngược trong dạy học nhằm phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên ngành GDTH là một giải pháp mới cần được nghiên cứu và phát triển.

Thực tế trong quá trình đào tạo thời gian vừa qua tại trường Đại học Tây Nguyên, cụ thể là trong các đợt thực hành, thực tập sư phạm sinh viên ngành GDTH năm thứ 3 và năm 4 còn gặp nhiều khó khăn khi hướng dẫn học sinh tham gia các hoạt động giáo dục nói chung, HĐTN nói riêng. Các em còn thiếu nhận thức về HĐTN, đồng thời việc lập kế hoạch và tiến hành tổ chức các HĐTN của sinh viên còn rất lúng túng. Giảng viên còn gặp nhiều khó khăn trong việc lựa chọn và vận dụng các hình thức dạy học hiệu quả để phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên. Vì vậy việc nghiên cứu vận dụng mô hình lớp học đảo ngược trong dạy học có ý nghĩa quan trọng góp phần phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên sư phạm ngành GDTH trong bối cảnh hiện nay. Trong bài báo này, tác giả tập trung nghiên cứu vận dụng mô hình lớp học đảo ngược nhằm phát huy năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên Giáo dục Tiểu học tại trường Đại học Tây Nguyên.

2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Mục tiêu nghiên cứu

Nghiên cứu việc vận dụng mô hình lớp học đảo ngược trong dạy học nhằm phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên ngành GDTH Trường Đại học Tây Nguyên.

¹Khoa Sư phạm, Trường Đại học Tây Nguyên;

Tác giả liên hệ: Nguyễn Thị Ánh Mai; ĐT: 0973112129; Email: ntamai@ttn.edu.vn

2.2. Nội dung nghiên cứu

Trong bài viết này, chúng tôi thực hiện các nội dung cụ thể sau:

- Làm rõ khái niệm: HDTN, năng lực tổ chức HDTN, mô hình lớp học đảo ngược.

- Tìm hiểu thực trạng sử dụng các hình thức dạy học trong phát triển năng lực tổ chức HDTN cho sinh viên sư phạm ngành GDTH tại Trường Đại học Tây Nguyên.

- Hướng dẫn thực hiện các giai đoạn trong mô hình lớp học đảo ngược nhằm phát triển năng lực tổ chức HDTN cho sinh viên.

2.3. Phương pháp nghiên cứu

Để làm rõ nội dung trên chúng tôi sử dụng các phương pháp sau:

- Phương pháp tổng hợp và phân tích tài liệu liên quan đến vấn đề nghiên cứu: Đó là các công trình, bài báo về lớp học đảo ngược và về HDTN, phát triển năng lực tổ chức HDTN...

- Phương pháp điều tra: điều tra khảo sát 32 giảng viên giảng dạy khối sư phạm và 116 sinh viên ngành GDTH năm thứ 3, năm thứ 4 nhằm đánh giá được thực trạng vận dụng các hình thức dạy học phát triển năng lực tổ chức HDTN.

- Phương pháp phỏng vấn: phỏng vấn sinh viên để biết sinh viên có hứng thú với mô hình lớp học đảo ngược không và mong muốn của sinh viên trong quá trình học tập theo mô hình lớp học đảo ngược.

- Phương pháp thống kê toán học.

3. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

3.1. Một số vấn đề về hoạt động trải nghiệm và năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm

3.1.1. Hoạt động trải nghiệm

Theo Chương trình giáo dục phổ thông Hoạt động trải nghiệm (cấp tiểu học) và Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp (cấp trung học cơ sở và cấp trung học phổ thông) là hoạt động giáo dục bắt buộc được thực hiện từ lớp 1 đến lớp 12. Hoạt động trải nghiệm và Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp là hoạt động giáo dục do nhà giáo dục định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện, tạo cơ hội cho học sinh tiếp cận thực tế, thể nghiệm các cảm xúc tích cực, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kỹ năng của các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi; thông qua đó, chuyển hóa những kinh nghiệm đã trải qua thành tri thức mới, hiểu biết mới, kỹ năng mới góp phần phát huy tiềm năng sáng tạo

và khả năng thích ứng với cuộc sống, môi trường và nghề nghiệp tương lai (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2018, tr.3).

Hoạt động trải nghiệm là hoạt động giáo dục, trong đó nội dung và cách thức tổ chức hoạt động nhằm tạo điều kiện cho học sinh tham gia trực tiếp vào các loại hình hoạt động và giao lưu, hình thành và phát triển cho học sinh những phẩm chất, tư tưởng, ý chí, tình cảm, giá trị, kỹ năng sống và những năng lực cần có của con người trong xã hội hiện đại đồng thời phát huy khả năng tạo ra cái mới có giá trị đối với cá nhân và xã hội.

3.1.2. Năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm

Trong nghiên cứu này chúng tôi quan niệm rằng, năng lực tổ chức HDTN là việc thực hiện những hành động dựa trên sự phối hợp một cách linh hoạt những kiến thức, kỹ năng về công tác tổ chức HDTN, thái độ và giá trị nghề nghiệp cùng với các yếu tố tâm sinh lý độc đáo khác để thiết kế, tổ chức thành công và đánh giá được hiệu quả HDTN cho học sinh nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục đề ra trong những điều kiện thích hợp.

Xuất phát từ HDTN với bản chất là một hoạt động giáo dục, đặc điểm của HDTN ở tiểu học, quy trình tổ chức HDTN và tiếp cận cấu trúc của năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm theo cách thức xác định các đơn vị hợp thành của năng lực, chúng tôi xác định cấu trúc năng lực tổ chức HDTN của sinh viên ngành GDTH bao gồm các thành tố và tiêu chí sau:

- Năng lực hiểu biết về HDTN: Nhận thức đúng khái niệm hoạt động trải nghiệm; Phân tích chương trình và sách giáo khoa môn Hoạt động trải nghiệm; Hiểu biết về chủ đề HDTN.

- Năng lực thiết kế kế hoạch HDTN: Xác định mục tiêu của hoạt động trải nghiệm; Xây dựng các hoạt động cụ thể; Phân bố thời gian phù hợp với nội dung từng hoạt động cụ thể; Lựa chọn phương pháp, phương tiện tổ chức HDTN.

- Năng lực triển khai HDTN: Tạo hứng thú tham gia hoạt động cho học sinh; Tổ chức các HDTN cụ thể; Giám sát thời gian từng hoạt động cụ thể; Hướng dẫn học sinh thực hiện các hoạt động; Xử lý các tình huống sư phạm; Xây dựng môi trường giáo dục dân chủ, thân thiện.

- Năng lực đánh giá HDTN: Xác định nội dung đánh giá trong HDTN; Vận dụng các phương pháp, công cụ, kỹ thuật đánh giá vào đánh giá kết quả hoạt động của HS; Năng lực hướng dẫn HS tham gia vào quá trình đánh giá HDTN; Năng lực tổng kết kinh nghiệm tổ chức HDTN.

Mỗi thành tố năng lực tổ chức HDTN bao gồm

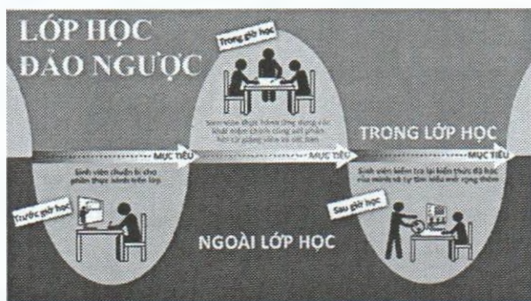
các tiêu chí và chỉ báo về kiến thức, kĩ năng và thái độ nhất định.

3.2. Mô hình lớp học đảo ngược và sự cần thiết phải vận dụng mô hình lớp học đảo ngược trong dạy học phát triển năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học

3.2.1. Mô hình lớp học đảo ngược

Lớp học đảo ngược (Flipped classroom) là mô hình lớp học mà các bước dạy và học ở lớp học truyền thống được đảo ngược lại - tức là nghe giảng lí thuyết được thực hiện ở nhà thông qua các video trực tuyến, thực hành, ứng dụng, làm bài tập, giải đáp thắc mắc, thảo luận sâu kiến thức sẽ được thực hiện trên lớp (Hồng, 2021, tr. 44-48).

Mô hình này đã “đảo ngược” quá trình dạy học so với cách thức truyền thống. Sự “đảo ngược” ở đây được hiểu là sự thay đổi với các dụng ý và chiến lược sư phạm thể hiện ở cách triển khai các nội dung, mục tiêu và các hoạt động dạy học trên cơ sở khai thác những ưu điểm của yếu tố công nghệ. Trong mô hình này, các hoạt động học trên lớp, làm bài tập ở nhà được chuyển thành các hoạt động tự học ở nhà thông qua học liệu được cung cấp. Sinh viên nghiên cứu trước nội dung học tập thông qua tài liệu, tóm tắt tài liệu, nghe giảng thông qua các phương tiện hỗ trợ như video, bản trình chiếu cũng như tìm kiếm, khai thác các tư liệu để phục vụ cho việc trả lời hệ thống câu hỏi hay nhiệm vụ học tập. Trong giờ học trực tiếp trên lớp, sinh viên sẽ trao đổi, thảo luận, tranh luận để giải quyết các vấn đề, tình huống do giảng viên đặt ra. Thời gian tương tác trên lớp chủ yếu dành cho các hoạt động mở rộng và làm sâu sắc kiến thức bài học thông qua thảo luận (Tùng & Kiên, 2020 tr. 37-45). Quy trình thực hiện mô hình lớp học đảo ngược thể hiện ở quy trình dưới đây:

Hình 1. Các bước thực hiện lớp học đảo ngược trong đào tạo sinh viên (Thanh, 2016).

Theo Diane B. Marks (Marks, 2015), cơ sở của mô hình lớp học đảo ngược dựa trên thang đo nhận thức của Bloom, từ thấp đến cao là: ghi nhớ, thông hiểu, áp dụng, phân tích, đánh giá, sáng tạo. Trong lớp học truyền thống, thời gian ở lớp bị giới hạn,

giảng viên chỉ có thể hướng dẫn sinh viên nội dung bài học ở ba mức độ đầu của nhận thức là ghi nhớ, thông hiểu và áp dụng. Để đạt đến các mức độ sau, sinh viên phải nỗ lực tự học tập và nghiên cứu ở nhà và đó là một trở ngại lớn với đa số sinh viên. Mô hình mới “đảo ngược” mô hình truyền thống, ba mức độ đầu được sinh viên thực hiện ở nhà nhờ những video hướng dẫn của giảng viên (Marks, 2015, tr. 241-248). Thời gian ở lớp, giảng viên và sinh viên sẽ cùng làm việc nhằm đạt ba bậc thang sau của nhận thức là phân tích, đánh giá và sáng tạo.

Việc sử dụng mô hình lớp học đảo ngược đã thực hiện được quan điểm giáo dục lấy người học làm trung tâm, tập trung vào người học. Do đó, việc lựa chọn mô hình trên trong dạy học phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên ngành GDTH là hoàn toàn phù hợp trong bối cảnh hiện nay.

3.2.2. Sự cần thiết phải vận dụng mô hình lớp học đảo ngược trong dạy học phát triển năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học

Lớp học đảo ngược mang lại nhiều lợi ích cho cả sinh viên và giảng viên trong quá trình phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên ngành GDTH.

- Đối với sinh viên, mô hình dạy học này giúp các em phát triển các kĩ năng tư duy bậc cao (phân tích, đánh giá, sáng tạo) trong thang nhận thức của Bloom cải tiến. Ở đây, các mức độ nhận thức thấp hơn được người học thực hiện ở nhà qua học liệu được cung cấp trước.

- + Thời gian ở lớp được dành tối đa cho giảng viên và sinh viên tương tác trong việc xử lí những vấn đề học tập phức hợp để đạt được mức độ tư duy bậc cao. Việc này cũng giúp sinh viên có điều kiện hiểu sâu sắc kiến thức bài học, sử dụng kiến thức trong những tình huống khác nhau, biết liên hệ kiến thức với thực tế.

- + Cách thức tổ chức hoạt động học trong lớp học đảo ngược phát triển cho sinh viên những kĩ năng cần thiết như: kĩ năng công nghệ thông tin, đọc và nghiên cứu tài liệu, kĩ năng thuyết trình, giải quyết vấn đề ... Đây là những năng lực hỗ trợ quan trọng cho năng lực nghề nghiệp.

- + Bên cạnh đó, khi thực hiện các nhiệm vụ học tập trong mô hình lớp học đảo ngược, sinh viên phải chủ động nghiên cứu học liệu để đạt được kết quả nhất định về phía cá nhân, sau đó mới tiếp tục thực hiện được các nhiệm vụ của nhóm. Kết quả học tập ở nhà là tiền đề giúp sinh viên tự tin, chủ động, hợp tác trong giờ học trên lớp. Do vậy, áp

dụng mô hình này sẽ góp phần hình thành tính tích cực, chủ động trong học tập và rèn luyện phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên.

- Đối với giảng viên, việc tổ chức hoạt động dạy học phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên sẽ hiệu quả hơn khi kết hợp được các hình thức, phương pháp học tập khác nhau trong lớp học đảo ngược. Giảng viên có nhiều thời gian hơn để giao tiếp, chia sẻ, thảo luận với sinh viên do việc học tập không bị giới hạn bởi không gian và thời gian. Từ đó, giảng viên hiểu hơn về khả năng học tập, những khó khăn sinh viên gặp phải để kịp thời hỗ trợ, thúc đẩy quá trình tương tác giữa giảng viên và sinh viên.

- Bên cạnh đó hệ thống bài giảng, học liệu được sử dụng, khai thác khoa học, hiệu quả hơn, có thể

sử dụng học liệu dùng chung, học liệu mở.

Vận dụng trong quá trình phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên, tổ chức bài học theo mô hình lớp học đảo ngược được thực hiện theo phương thức kết hợp (trực tuyến và trực tiếp) hoặc theo phương thức 100% trực tuyến.

Thêm vào đó, hiện nay việc vận dụng các hình thức dạy học hiện đại trong đó có mô hình lớp học đảo ngược chưa được giảng viên quan tâm trong việc triển khai bài dạy phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên. Điều này được thể hiện trong khảo sát mức độ sử dụng các hình thức dạy học (1. Chưa sử dụng, 2. Ít sử dụng, 3. Bình thường, 4. Thường xuyên, 5. Rất thường xuyên), kết quả cụ thể ở bảng dưới đây:

Bảng 1. Mức độ giảng viên sử dụng các hình thức dạy học để phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên sư phạm ngành GDTH

Các hình thức dạy học	Giảng viên		Thứ bậc	Sinh viên		Thứ bậc
	ĐTB	ĐLC		ĐTB	ĐLC	
Dạy học theo nhóm	3,53	0,720	1	3,39	0,822	1
Dạy học vi mô	2,26	0,801	3	2,94	0,977	6
Lớp học đảo ngược	1,95	1,003	6	2,91	1,031	7
Dạy học dự án	2,64	0,824	4	3,12	0,868	5
Dạy học khám phá	2,05	1,035	5	3,28	0,945	4
Xem video dạy mẫu	2,58	0,925	2	3,31	0,918	2

Bảng khảo sát trên đây cho thấy mức độ sử dụng các hình thức dạy học hiện đại của giảng viên chưa cao. Các hình thức được giảng viên sử dụng thường xuyên là hình thức dạy học theo nhóm, xem video dạy mẫu (với ĐTB 3,53 ở giảng viên và 3,39 ở sinh viên). Tuy nhiên đối với một số hình thức dạy học hiện đại mức độ sử dụng chưa cao, điển hình như hình thức lớp học đảo ngược với chỉ số độ lệch chuẩn (đối với giảng viên là 1,003, sinh viên là 1,031), hình thức dạy học vi mô và dạy học khám phá với chỉ số độ lệch chuẩn cũng tương đối cao, đồng nghĩa với mức độ sử dụng thấp. Điều này chứng tỏ đây là những hình thức ít được sử dụng trong dạy học các học phần liên quan đến phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên, quá trình nghiên cứu cần xem xét áp dụng vào hoạt động dạy học.

Kết quả này cho thấy, việc vận dụng nghiên cứu mô hình lớp học đảo ngược vào dạy học phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên là cần thiết.

3.3. Vận dụng mô hình lớp học đảo ngược trong dạy học nhằm phát triển năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học trường Đại học Tây Nguyên

3.3.1. Nội dung và cách thực hiện

Nghiên cứu tiến hành vận dụng mô hình lớp học đảo ngược trong triển khai nội dung học phần Tổ chức hoạt động trải nghiệm ở trường tiểu học. Chúng tôi đề xuất nội dung vận dụng mô hình lớp học đảo ngược để giảng dạy phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên là một tiểu module của học phần này. Bởi vì module này cung cấp những kiến thức cơ bản nhất về HĐTN, nó làm nền tảng cho việc phát triển năng lực hiểu biết về HĐTN trong khung năng lực đã đề xuất.

Module vận dụng: Chương trình HĐTN ở trường tiểu học; Thiết kế kế hoạch HĐTN ở tiểu học.

Để triển khai vận dụng mô hình lớp học đảo ngược để triển khai module, giảng viên cần đảm bảo các yêu cầu sau:

* Quy trình dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược được thực hiện 4 bước như sau:

Bước 1: Sinh viên trả lời bảng khảo sát đầu vào (Phiếu khảo sát)

Giảng viên biên soạn phiếu khảo sát về mức độ nhận thức về vấn đề nằm trong module cần triển khai. Phiếu khảo sát này để nắm được chỉ số nhận thức đầu vào của sinh viên làm cơ sở để đánh giá

sự phát triển năng lực của sinh viên sau khi áp dụng mô hình lớp học đảo ngược.

Bước 2: Giới thiệu cho sinh viên về mô hình lớp học đảo ngược

Giảng viên tiến hành tập huấn cho sinh viên về quy trình học tập theo mô hình lớp học đảo ngược, từ đó sinh viên xác định được nhiệm vụ của bản thân trong quá trình học tập.

Bước 3: Tổ chức cho sinh viên học tập theo mô hình lớp học đảo ngược

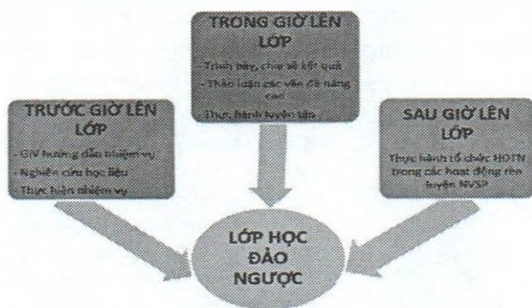
Ở bước này giảng viên giới thiệu khái quát về module, đặt ra những yêu cầu và nhiệm vụ mà sinh viên phải hoàn thành, chi rõ từng tiêu chí và thời hạn bàn giao kết quả. Để sinh viên hoàn thành nhiệm vụ trong giai đoạn này yêu cầu giảng viên phải cung cấp tài liệu học tập và có những hướng dẫn, gợi ý cho sinh viên các hoạt động học tập ngoài giờ lên lớp. Khi hết thời hạn chuẩn bị, tổ chức cho sinh viên tham gia vào quá trình học tập tại lớp theo hướng trao đổi, chia sẻ những kinh nghiệm đã lĩnh hội được trong quá trình tự học.

Bước 4: Giảng viên đánh giá năng lực tổ chức HĐTN của sinh viên

Sau khi hoàn thành tiết học, giảng viên sử dụng những công cụ đã chuẩn bị để đánh giá mức độ đạt được của sinh viên về năng lực cần hình thành và phát triển thông qua module đã triển khai.

* Quy trình học tập theo mô hình lớp học đảo ngược

Việc học theo mô hình lớp học đảo ngược của sinh viên được thực hiện qua các giai đoạn sau đây:

Sơ đồ 1. Quy trình học tập theo mô hình lớp học đảo ngược

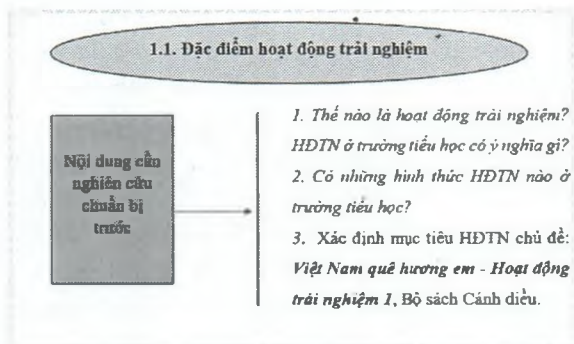
Giai đoạn 1: SV học tập trước khi lên lớp

SV tiến hành tự học để hoàn thành nhiệm vụ giảng viên giao cho. Dưới sự hướng dẫn của giảng viên và nguồn học liệu được cung cấp. Hình thức dạy học được sử dụng là lớp học trực tuyến với phần mềm Ms. Teams, chúng tôi tải các tài liệu liên quan lên mục tài liệu lớp học kể cả video hướng dẫn. Dựa vào các tài liệu sẵn có, sinh viên thực hiện nhiệm vụ nghiên cứu tài liệu, làm bài

tập cá nhân và cả bài tập dành cho tổ nhóm phải có minh chứng để báo cáo vào giờ lên lớp. Trong quá trình đọc tài liệu, nếu gặp những vấn đề hoặc nội dung chưa hiểu sinh viên có thể ghi chú lại và đặt câu hỏi vào giờ lên lớp để tập thể sinh viên và giảng viên giải đáp. Ở giai đoạn này với quá trình tự học trên nền tảng tài liệu được cung cấp, sinh viên cần đạt được mục tiêu nhận thức ở 3 mức độ là: ghi nhớ, thông hiểu, vận dụng. Kết quả này tạo ra nền tảng vững chắc để sinh viên có thể chủ động tham gia các giải quyết nhiệm vụ học tập trên lớp.

Ví dụ: Triển khai hoạt động tìm hiểu nội dung khái niệm HĐTN, đặc điểm, mục tiêu, hình thức HĐTN ở trường tiểu học. Chúng tôi tiến hành vận dụng mô hình HĐTN như sau:

Yêu cầu sinh viên đọc tài liệu hướng dẫn đã tải lên phần mềm Ms. Teams sau đó sinh viên tiếp tục nghe video bài giảng. Tài liệu được sử dụng là nội dung chương 2 của tài liệu Tổ chức HĐTN ở trường tiểu học; Sách giáo khoa Hoạt động trải nghiệm 1 – Bộ sách Cánh diều; Chương trình HĐTN. Sinh viên thực hiện nhiệm vụ học tập ở đây là trả lời câu hỏi liên quan đến HĐTN nhằm thể hiện mức độ hiểu biết các nội dung về khái niệm, mục tiêu, đặc điểm, hình thức HĐTN ở trường tiểu học.

Hình 2. Ảnh màn hình giao nhiệm vụ học tập ở nhà

Dựa vào slide nhiệm vụ giao trên đây cùng với tài liệu được cung cấp, sinh viên thực hiện nhiệm vụ tự học ở nhà và bước đầu nắm được vấn đề chung về HĐTN ở mức độ nhất định là cơ sở cho việc vận dụng những kiến thức trên vào nhiệm vụ học tập trên lớp và xa hơn là vận dụng lí thuyết đã lĩnh hội vào việc tổ chức HĐTN ở trường tiểu học.

Như vậy, ở giai đoạn này giảng viên là người lựa chọn nội dung thích hợp, thiết kế học liệu và chia sẻ, chuyển giao nhiệm vụ. Sinh viên nghiên cứu bài giảng, tài liệu liên quan, hoàn thành nhiệm vụ và chuẩn bị nội dung cần trao đổi. Kết quả của giai đoạn này, sinh viên đạt được mức độ nhận thức tương ứng trong thang nhận thức của Bloom (2001) là: Nhớ, hiểu, áp dụng. Phương tiện

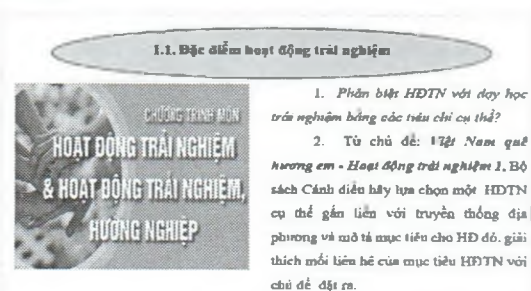
sử dụng là nền tảng mạng internet với hệ thống tổ chức quản lí dạy học trực tuyến: Ms.Teams, LMS, zalo, facebook. Mặc dù ở giai đoạn này sinh viên chưa đến lớp nhưng đã hiểu được nội dung cơ bản của bài học thông qua quá trình tự học ở nhà.

Giai đoạn 2: Trong giờ lên lớp

Bước này giảng viên tổ chức cho sinh viên báo cáo kết quả thực hiện nhiệm vụ. Sinh viên thảo luận, tranh luận về một số vấn đề còn thắc mắc thuộc nội dung bài học. Sinh viên cần chia sẻ ý kiến, đặt câu hỏi hoặc phản biện lại những nội dung chưa đồng tình trong báo cáo của cá nhân hoặc nhóm khác. Giảng viên và sinh viên cùng nhau trao đổi và giải đáp các vấn đề còn chưa rõ. Giảng viên chuẩn bị sẵn các nhiệm vụ nâng cao để mở rộng tri thức về nội dung sinh viên đã chiếm lĩnh từ hoạt động tự học. Ở các nhiệm vụ nâng cao này có thể giúp sinh viên đạt đến mức độ nhận thức tương ứng trong thang đo nhận thức của Bloom: phân tích, đánh giá và sáng tạo. Ở thời điểm này, nhiệm vụ nâng cao đồng nghĩa với quá trình tư duy của sinh viên cũng nằm ở mức cao. Với sự tương tác tập thể và hỗ trợ của giảng viên, sinh viên thực hiện tốt nhiệm vụ học tập trên lớp. Theo tiến trình này kiến thức sinh viên thu nhận được sẽ nâng từ mức thấp lên mức cao, được đánh giá là cách thức học tập mang lại hiệu quả cao, giảm tối đa thời lượng thuyết trình của giảng viên, tránh nhàm chán cho sinh viên.

Sau đó, giảng viên sẽ hệ thống hóa những nội dung cốt lõi trong nội dung bài học, gợi ý một số nội dung học tập kế tiếp. Có thể tổ chức lớp học đảo ngược theo hình thức trực tiếp hoặc trực tuyến với các ứng dụng dạy học hiện nay.

Ví dụ: Tương ứng nội dung sinh viên đã chuẩn bị ở nhà cho bài lên lớp Tìm hiểu khái niệm HĐTN, đặc điểm, mục tiêu HĐTN. Giảng viên xây dựng nhiệm vụ thảo luận nâng cao để phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên như slide mẫu dưới đây:

Hình 3. Ảnh màn hình giao nhiệm vụ nâng cao tại lớp

Để thực hiện được nhiệm vụ số 1, sinh viên cần có sự huy động những kiến thức về giáo dục học và phải phân tích được mối tương đồng của HĐTN

với dạy học trải nghiệm, từ đó mới xác định được tiêu chí để phân biệt. Ở nhiệm vụ nâng cao thứ 2, sinh viên phải bước đầu thiết kế được tên gọi HĐTN cụ thể gắn liền với Văn hóa Tây Nguyên và xác định được mục tiêu, chỉ ra mối quan hệ giữa mục tiêu HĐTN cụ thể đó với chủ đề HĐTN. Sự sáng tạo ở đây chính là chọn lọc được tiêu chí, nhận ra các dấu hiệu khác biệt để tách lọc thành đặc thù của từng thuật ngữ, thiết kế thành bảng minh chứng sự khác biệt của HĐTN và dạy học trải nghiệm. Các chủ đề gắn liền với văn hóa địa phương sẽ lần lượt được sinh viên đưa ra thể hiện sự đa dạng, sinh động và sáng tạo.

Giai đoạn 3: Học tập sau khi lên lớp

Giai đoạn này được thực hiện nhằm giúp sinh viên củng cố được tri thức một cách vững chắc và vận dụng tri thức đã học vào thực tiễn. Các nhiệm vụ học tập sau khi lên lớp thường gắn với các hoạt động thực hành luyện tập như rèn luyện nghiệp vụ sư phạm hoặc kiến tập, thực tập sư phạm. Đối với các nội dung phát triển năng lực tổ chức HĐTN thì mong muốn cuối cùng sau giờ lên lớp chính là sinh viên có nền tảng về kiến thức, kĩ năng cơ bản để có thể thực hành rèn luyện để có được các mức độ phát triển về năng lực tổ chức HĐTN. Minh chứng cụ thể nhất cho khả năng vận dụng vào thực tế rèn luyện đó chính là bản kế hoạch HĐTN và năng lực triển khai HĐTN. Sinh viên tiến hành các bước thực hành tổ chức HĐTN trong môi trường lớp học giả định hoặc lớp học thực tế.

Ví dụ: Kết thúc giai đoạn 2 trong quy trình học ở lớp học đảo ngược của bài học: *Tìm hiểu khái niệm HĐTN, đặc điểm, mục tiêu HĐTN*, giảng viên thiết kế nhiệm vụ sau giờ học để phát triển năng lực tổ chức HĐTN của sinh viên như sau:

**Nhiệm
vụ thực
hành,
luyện tập**

1. Thiết kế kế hoạch một HĐTN cho chủ đề: *Thầy cố của em* (Hoạt động trải nghiệm 1 – Cảnh diều)
SV được chọn một hình thức trong 4 hình thức: Sinh hoạt lớp, sinh hoạt dưới cờ, hoạt động giáo dục theo chủ đề và hoạt động câu lạc bộ.
2. Thực hành tổ chức HĐTN trong nhóm lớp giả định (sản phẩm là video của cá nhân hoặc nhóm)

Hình 4. Ảnh màn hình giao nhiệm vụ học tập sau khi lên lớp

Để thực hiện nhiệm vụ này ngoài những kiến thức đã được hình thành từ hai giai đoạn trước đó, giảng viên còn cung cấp thêm video mẫu về triển khai HĐTN ở tiểu học để sinh viên quan sát học tập và tự thực hành. Kết quả được lưu trữ trên ứng dụng facebook được tạo riêng để sinh viên nộp các

bài tập thực hành. Nó là tư liệu có thể được dùng để làm các bài mẫu về việc Tổ chức HĐTN cho sinh viên các lớp quan sát và phân tích, rút kinh nghiệm.

Như vậy, vận dụng mô hình lớp học đảo ngược với 3 giai đoạn trên giúp cho sinh viên chủ động tiếp cận kiến thức về HĐTN, tăng cường hứng thú học tập đối với sinh viên, chiếm lĩnh tri thức về HĐTN ở các mức độ từ thấp đến cao, phù hợp với quy luật nhận thức. Về phía giảng viên, giảng viên không còn đóng vai là người truyền đạt tri thức mà là người tổ chức, dẫn dắt sinh viên đi tìm tri thức. Muốn làm được điều này giảng viên phải có kinh nghiệm vững chắc về mô hình lớp học đảo ngược, có sự chuẩn bị tối ưu cho các giai đoạn của lớp học đảo ngược, đặc biệt là có khả năng tương tác để khơi gợi và dẫn dắt, khuyến khích sinh viên chia sẻ quan điểm liên quan bài học. Giảng viên cần thuận thực các thao tác trong sử dụng ứng dụng dạy học để giao nhiệm vụ, cung cấp học liệu và lưu trữ kết quả học tập của sinh viên, kể cả hỗ trợ sinh viên trong khâu công nghệ.

3.3.2. Điều kiện thực hiện

- Về phía giảng viên:

+ Giảng viên cần có kiến thức vững chắc về mô hình lớp học đảo ngược trong quá trình hình thành và phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên.

+ Có kế hoạch cụ thể để tổ chức dạy học phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học.

+ Có năng lực ứng dụng công nghệ trong dạy học.

- Về phía sinh viên: sinh viên cần tự nhận thức được vai trò của việc phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho bản thân, có ý thức tự giác và tích cực trong học tập và rèn luyện. Chủ động và sáng tạo trong hoạt động học, chia sẻ và tiếp nhận những

góp ý từ bạn học và giảng viên để hoàn thiện năng lực tổ chức HĐTN.

- Về phía nhà trường: Hoàn thiện các điều kiện về cơ sở vật chất, trang bị các thiết bị dạy học hiện đại.

4. KẾT LUẬN

Trên tinh thần đổi mới của Chương trình giáo dục phổ thông 2018 thì việc triển khai có hiệu quả các HĐTN có ý nghĩa rất lớn đối với sự phát triển toàn diện của học sinh. Công tác đào tạo giáo viên tại các nhà trường sư phạm nhất thiết phải quan tâm đến dạy học phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên. Việc phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên GDTH có thể được thực hiện thông qua nhiều hình thức, mô hình lớp học đảo ngược là hình thức dạy học mới, kích thích được tính tự giác chủ động của người học trong quá trình lĩnh hội tri thức và rèn luyện kĩ năng nghề nghiệp. Thực tiễn dạy học phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên ở trường Đại học Tây Nguyên cho thấy, hình thức dạy học tích cực hóa người học như mô hình lớp học đảo ngược chưa được áp dụng hoặc áp dụng chưa thường xuyên. Trong bài viết này, chúng tôi căn cứ trên vai trò của mô hình lớp học đảo ngược đối với việc dạy của giảng viên và học của sinh viên; căn cứ trên thực tiễn sử dụng mô hình lớp học đảo ngược trong dạy học phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên ngành GDTH ở trường đại học Tây Nguyên để đưa ra giải pháp hướng dẫn sử dụng hình thức dạy học này. Với ưu thế của mô hình lớp học đảo ngược được trình bày trên đây, nghiên cứu của chúng tôi mong muốn giúp giảng viên vận dụng vào dạy học để góp phần phát triển năng lực tổ chức HĐTN cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học đồng thời tạo ra tâm thế học tập chủ động, tích cực và hiệu quả đối với sinh viên trong quá trình rèn luyện và phát triển năng lực tổ chức HĐTN.

APPLYING THE FLIPPED CLASSROOM MODEL IN TEACHING TO DEVELOP THE CAPACITY OF ORGANIZING EXPERIENTIAL ACTIVITIES FOR PEDAGOGICAL STUDENTS IN PRIMARY EDUCATION MAJOR AT TAY NGUYEN UNIVERSITY

Nguyen Thi Anh Mai², Bui Thi Tam²

Received Date: 11/7/2022; Revised Date: 23/8/2022; Accepted for Publication: 24/8/2022

SUMMARY

Experiential activities in the 2018 General Education Program play a vital role in the comprehensive personality development of students. Developing the capacity to organize experiential activities for pre-service teachers of Primary Education is an urgent requirement for pedagogical training schools. The flipped classroom is a teaching method commonly used in educational innovation today. The article confirms the importance of the flipped classroom model in teaching and developing the capacity of organizing experiential activities for pre-service teachers of Primary Education. The appropriateness of the flipped classroom model with practice, specifying the teaching process according to the flipped classroom model and giving some orientations to effectively implement the flipped classroom model in teaching and developing the capacity to organize experiential activities for pedagogical students of Primary Education at Tay Nguyen University.

Keywords: flipped classroom, experiential activities, capacity to organize experiential activities, pedagogical students.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông - Hoạt động trải nghiệm và HĐTN hướng nghiệp*.
- Hồng, T.T.M. (2021). "Sử dụng mô hình "Lớp học đảo ngược" trong dạy học các môn lí luận chính trị cho sinh viên đại học ở Việt Nam hiện nay", *Tạp chí Giáo dục*, tr. 44-48.
- Marks, D.B. (2015). "Flipping the classroom: Turning an instructional methods course upside down", *Journal of College Teaching*. 12(4), tr. 241-248.
- Thanh, L.T.M. (2016). *Xây dựng mô hình "lớp học đảo ngược" ở trường đại học*, Tạp chí Khoa học trường Đại học Sư phạm Hà Nội. Số 3, tập 61, tr.20-27.
- Tùng, Đ. & Kiên, H.C. (2020). "Áp dụng mô hình lớp học đảo ngược trong dạy học trực tuyến tại Trường Đại học Hùng Vương", *Tạp chí Khoa học và Công nghệ-Đại học Thái Nguyên*, tr. 37-45.

²Faculty of Education, Tay Nguyen University;

Corresponding author: Nguyen Thi Anh Mai; Tel: 0973112129; Email: ntamai@ttn.edu.vn.